

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บริษัทซิงเกอร์เป็นบริษัทแรกที่ได้เริ่มนำเอาระบบแฟรนไชส์มาใช้กับธุรกิจของตนตั้งแต่หลังสงครามเหนือได้ในสหรัฐอเมริกายุคดั่งใหม่ (ค.ศ. 1861-1865) คำว่า FRANCHISE มีความหมายถึงสิทธิพิเศษที่พระราชานในสมัยโบราณ หรือรัฐบาล มอบให้แก่ปัจเจกชน สหรัฐอเมริกาจึงนำเอาศัพท์นี้มาใช้กับวิธีการบริหารธุรกิจสมัยใหม่แล้ว และบริษัทซิงเกอร์ก็ได้รับการยกย่องให้เป็นบรรพบุรุษแห่งวงการแฟรนไชส์

ระบบแฟรนไชส์เริ่มเฟื่องฟูมากในปี 1960 โดยมีร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดเป็นตัวแทน โดยมีเอกลักษณ์พิเศษคือ นอกจากจะใช้ชื่อและ เครื่องหมายการค้าของบริษัทแม่แล้ว ยังรวมไปถึงการนำเข้าสินค้า การเลือกทำเลที่ตั้งร้านการแต่งร้าน การฝึกอบรมพนักงาน การโฆษณาเพื่อกระตุ้นการขาย มาตรฐานการจำหน่าย ตลอดจนให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร หนุนช่วยทางเศรษฐกิจ แลกเปลี่ยนเงินตรา ฯลฯ

ช่วงปี 1980 แฟรนไชส์ได้ขยายกว้างออกไปยังร้านค้าปลีกอื่นๆที่มีร้านอาหาร เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่า ธุรกิจเสริมสวย เสริมสุขภาพ ทำความสะอาด ท่องเที่ยว การศึกษา และธุรกิจบริการอื่นๆ ในปัจจุบันแฟรนไชส์มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ทั้งในวงการโฆษณา ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ บริษัททำความสะอาด บริษัทรักษาความปลอดภัย ป้องกันโจรภัย อักศิกภัย สำนักพิมพ์ ที่ปรึกษาด้านธุรกิจการเงิน ฯลฯ¹

ประเทศไทยมีร้านลักษณะแฟรนไชส์มาตั้งนานแล้ว เพียงแต่เราไม่ได้เรียกร้านค้านเหล่านั้นว่า “แฟรนไชส์” ตามภาษาอังกฤษเท่านั้นเอง เช่นรถเข็นขายขนมไทยๆประเภททองหยิบทองหยอด ลูกชิ้นปิ้ง ขนมโตเกียว ขนมจีบ ซาลาเปา รถไอศกรีม ฯลฯ²

จากการแข่งขันทางธุรกิจที่ต้องต่อสู้กันอย่างในปัจจุบันในประเทศไทย ทำให้ต้องหาวิธีการดำเนินธุรกิจแบบต่างๆ มาใช้ให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการเริ่มประกอบธุรกิจ

¹ ธาณี ปิติสุข, แฟรนไชส์/FRANCHISE :เส้นทางใหม่ของการทำธุรกิจ, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค, 2539), หน้า 10-11

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 95

ส่วนตัวด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าธุรกิจแบบแฟรนไชส์ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่ค่อนข้างแพร่หลาย โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนบนซึ่งมีธุรกิจที่หลากหลายอยู่แล้ว อีกทั้งประชาชนยังมีกำลังซื้อสูง และประชากรมากมายเป็นอันดับ 2 ของประเทศ ได้มีการขยายตัวของธุรกิจ แฟรนไชส์หลายตราสินค้า ซึ่งจากการสอบถามจากเจ้าของสิทธิ์แฟรนไชส์ที่มีการดำเนินธุรกิจแบบแฟรนไชส์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ตามรายชื่อจากหนังสือ มีเคียแฟรนไชส์ 150 แฟรนไชส์ & โอกาสธุรกิจ ได้แก่ประเภทของธุรกิจ³ ดังนี้ 1. อาหารและภัตตาคารจำนวน 13 ราย 2. โรงเรียนสอนภาษา กวดวิชา และคอมพิวเตอร์ จำนวน 6 ราย 3. สารสนเทศ และอุปกรณ์สำนักงาน จำนวน 3 ราย 4. ไปรษณีย์เอกชน และงานพิมพ์ จำนวน 1 ราย 5. ความงาม และผลิตภัณฑ์ความงามจำนวน 2 ราย 6. ร้านหนังสือ จำนวน 1 ราย 7. ร้านค้าสะดวกซื้อจำนวน 7 ราย ๆ⁴

แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ซื้อแฟรนไชส์ต้องพิจารณาให้รอบคอบในด้านต่างๆเช่นการดำเนินงาน การตลาด และปัญหาในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น เพราะการดำเนินธุรกิจในระบบของแฟรนไชส์นั้น เป็นการลงทุนที่ต้องอาศัยเวลาสักกระยะหนึ่งกว่าที่จะสามารถทำกำไรได้⁵ และมีข้อตกลงผูกพันเป็นระยะเวลาหลายปี ซึ่งการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับระบบแฟรนไชส์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้ และสอบถามจากผู้ซื้อสิทธิ์การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน

ดังนั้นการจะเข้าไปร่วมทำธุรกิจแฟรนไชส์นั้น ผู้ซื้อสิทธิ์ในการดำเนินการควรมีการศึกษาอย่างรอบคอบในด้านการดำเนินงาน และปัญหาของธุรกิจนั้นๆ เอาไว้ด้วย เพราะการดำเนินธุรกิจในระบบของแฟรนไชส์นั้น เป็นการลงทุนระยะยาวอย่างหนึ่ง ซึ่งเมื่อมีการตัดสินใจเข้าร่วมแล้ว ย่อมหมายถึง การมีภาระผูกพันตลอดระยะเวลาของสัญญา

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้ซื้อสิทธิ์แฟรนไชส์ ต่อการดำเนินธุรกิจ และปัญหาของผู้ซื้อสิทธิ์ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ สำหรับผู้ที่สนใจจะเลือกซื้อสิทธิ์แฟรนไชส์ในการดำเนินธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มโอกาสของความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

³ สอบถามระหว่างเดือน มกราคม – เมษายน 2541

⁴ แฟรนไชส์โฟกัส, ปีที่ 1 ฉบับปฐมฤกษ์, (มิถุนายน-กรกฎาคม 2540) : 60-74

⁵ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ และ วิรดา อนุเทียนชัย, “ FRANCHISE ทางเลือกใหม่ของโลก ธุรกิจยุคไฮเทค ”, วารสาร HOW – TO IN BUSINESS, ปีที่ 1, ฉบับที่ 5 (มกราคม 2536) : 28

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ซื้อสิทธิแฟรนไชส์ต่อการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ซื้อสิทธิแฟรนไชส์ต่อ ปัญหาของการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ซื้อสิทธิแฟรนไชส์ต่อการดำเนินธุรกิจแบบแฟรนไชส์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจที่จะประกอบธุรกิจแบบแฟรนไชส์